

Кой ще свали противогаза от Русе?

Въпрос: Имате ли в Румъния закон или наредба, регламентираща на какво разстояние от населено място може да се строят химически инсталации, изпускащи вредни за хората емисии?

Отговор: Доколкото зная, сам Чаушеску е посочил с пръст мястото на химкомбината. А такъв закон като че ли се подготвя сега...

Въпроса го зададох на 5 септември в кметството на Русе. Отговорът бе на техническия директор на химкомбината в Гюргево г-н Георге Лауренциу. Към тази среща ще се върна отново, тъй като тя е „гвоздеят“, около който е спретната декларацията на говорителя на румънското Министерство на външните работи г-н Траян Кебелеу. А сега да припомним какво стана след като съдбата, маскирана в лицето на диктатора, посочи с пръста си Гюргево.

Пръстът на диктатора посочи Гюргево. Неточности в последната декларация на МВР на Румъния. Русенци губят доверие в правителството в „погребаните“ припламват искри

Ами настъпи един вид геноцид, непознат в човешката история. С малки изключения трагедията на русенци продължава вече девет години. Методичните обгазвания с хлор (и производни нему съединения) тровят здравето на хората, подклаждат национална и съседска неприязнь, че и по-силни отрицателни емоции.

Георги Драгоев, кмет на Русе: По онова време имаше дни, в които заради задушливата мъгла видимостта бе до десетина метра. Посред бял ден колите се движеха със западени фарове.

Стоян Върбанов, началник на Районната инспекция за опазване на околната среда в Русе: От 1981 до 1988 г. основен замърсител на въздуха бе

първа площадка на гюргевския комбинат. Обгазванията се движеха от 60 до 130 годишно, като обхващаха три четвърти от града и продължаваха по неякога с часове...

Евгени Назъров, главен лекар на общинската болница от 1980 година: В най-тежки те години концентрацията му във въздуха на града достигаше 14 пъти над пределно допустимата норма, а средно се движеше от 8 до 9 пъти. Минералните киселини превишаваха нормите до 40 (!) пъти. В резултат на това рязко се увеличи чиха заболяванията на дихателната система. През 1989 г. (една година след спиране на

мощностите на първа площадка — б. а.) са били лекувани 82 755 детски заболявания и 63 859 на възрастни. Хроничните белодробни заболявания на деца през 1981-а бяха 88, а през 1989-а достигнаха 258.

Въпреки основателната подотдръжка на гражданите към Живков и най-близките му съратници, имало е категорична намеса за спирането на злополучния завод. Има очевидци, има и застъпници на Г. Атанасов, Гр. Филипов и Гр. Стояков, според които тези усилия са се увенчали с успех — спирането през 1988-а на завода. Да, ама и според мен има друга, по-правдоподобна теза. За водът е спрял, защото дотолко ва се е разкапал, че по-изгодно е било да се построи нов, отколкото да се поддържа старият. А самата намеса е „след дъжд — качулка“. Тя е била

(Продължава на стр. 3)

Кой ще свали противогаза от Русе?

(Продължение от стр. 1)

необходима още по време на първата копка" (ах, как обича да ги смитат при тези „копки“ другарите!), а не след скандалите с неформалните движения за спасение на Русе.

Дотук е миналото. Защото има и настояще. От една голина обгазяванията се появява отново.

Стоян Върбанов: Първите сигнали дойдоха от граждани. Два месеца търсехме замърсители сред русенските предприятия. Оказа се, че замърсяванията са от органични вещества, съпътстващи производството на вулканисти. А вулканите се добиват в реактори под налягане няколко десетки атмосфери и до 200 градуса температура в завода на втора площадка на гюргевишкия комбинат. При синтеза от 100 процента суровина се добива в най-добрия случай 80 на сто вулканити. Останалото са органични съединения, които се изхвърлят в атмосферата.

Евгени Назъров: Как да кажа какви ще са последиците, като това вече не е хлор. Това са хлорни съединения, на които не знаем патогенезата. Ние, русени, сме опитни заичета, а резултатите ще се видят след време. И какво означава „пределно допустими норми“? Не трябва да има въздух, който замърсяване.

Да, обаче обгазяванията продължават. Специални прибори не са необходими, достатъчен е и човешкият нос. А препатилите носове на русени този път надхвърлят далеч по-голяма (не дай Боже!) реална опасност. Според Стоян Върбанов, който е химик, русенските му колеги не само че крият технологията на добива на вулканити, но и сами не могат да кажат какви точно съединения излизат от реакторите. Там, в реактора, при това налягане и температура органичните молекули могат да се свържат както намерят за добре. Тоест може да се получи неочаквано, непланирано вещество. А тъй това е нещо като играта на деца с кибрит в сеновал.

Русенската страна не само протака окончателното решаване на екологичния проблем, но и допуска сериозни неточности в официалната декларация на говорителите на МВР г-н Кебеделу от 6 септември т.г., която е направена (спигурен съм) и до чуждестранните колеги, и до постовете. Там „губолет“ са следните редове: След като се отбелязва, че съпратседателите на съменната комисия г-н Валентин Попица и г-н Светослав Генчев и техните екипи не са сигнализили до единия гледна точка, се споменава, че „същевременно било и постигнато споразумение двете страни да се срещнат на 5 септември 1990 г., за да си представят взаимно гледните точки с поглед към провеждането на международната експертиза. На тази среща, програмата да има място в град Русе. Българската страна не се представи.“

Излиза, че България не иска международна експертиза. От което пък могат да се напра-

вят много изводи. Само че имах късмета да присъствувам на визираната в декларацията среща на 5 септември. На нея русенската страна бе представена от споменатия вече в началото г-н Лауренциу, технически директор на комбината, и, както се досещате, далеч не

могностите за вулканити не са работили. А пламъците, които сте видели, са били зад комбината. Те са от запалени стърнища.

Въпрос: — Няма ли опасност тези огньове да подпалят де понирани отпадъци?

Висока българска награда на приятел, съратник, колега-диктатор за принос му в укрепването на социалистическата ни дружба. Как да обясним това на малката русенка и хилядите вяршици.

най-подходящата фигура за толкова важна среща. Което се потвърди и от краткия диалог между него и Георги Драгов и Стоян Върбанов.

Въпрос: — Работят ли инсталациите?

Отговор: — Само тези за органични пигменти.

Въпрос: — Последното регистриране на силно загазяване с характерната за вулканити миризма е от 02 часа до 04 часа на 2 септември. Освен това на 21 август забелязахме пламъци на територията на комбината. Какво можете да ни кажете?

Отговор: — През това време отсъствах от комбината. Знаех, че през 1-2 септември

Отговор: — Паленето на стърнищата е стара практика. Освен това пожерникарите пазят.

Въпрос: — А паленето нощем ли става?

Отговор: — Сега разбрах, че се палят и деном.

Тук вече Стоян Върбанов показва на г-н Лауренциу схемата на завода за вулканити и посочи къде се е движела през оная нощ машината със специално предназначение (със специализация). Отговор не последва, ако не броят за отговор молбата на техническия директор да му бъдат спестени въпросите. Той е само един пратеник (курнер!), който трябва да размени пликчето с двете становища за международна

експертиза, както е било уговорено на 30 август между г-н Попица и г-н Генчев. Тук не издържа и преговарката. На тази среща, на която тя също е прежеждала, не е постигнато такава договореност.

И така играта на сянка бавно със здравето и живота на 200 000 български граждани продължава. Напрежението в града се натига с всеки ден, след всяко обгазяване. Това бе многократно подчертавано на състоятелното се на 4 септември заседание на Комитета за спасение на Русе. Както и ниският рейтинг на правителството, недоверието към възможностите му да спре терора над града. Не по-малка тревога буди и готовността на отделни групи и слоеве за саморазправя на отсрещния бряг. Вече е имало случаи, когато екзалтирани и яростни жени са били готови да тръгнат срещу русенската охрана на моста...

Кой ще свали противогаза от Русе? Въпросът не е риторичен. А отговорът е — обединение в Европа. Тази, която има парламент в Брюксел и която трябва, че дава гаранции за мир и сигурност на стария континент. Докато въпросът се разглежда на двустранна основа, аз не вярвам, че ще се намери изход. Спирането на химкомбината означава хиляди безработни в Гюргево, десетки хиляди из цялата страна, които работят със суровините на комбината. Не е случайно, че опитите за синдикален диалог се провалят. Особено след като (информацията е от синдикалния лидер в Русе Боряк Найденов) заплатите и надбавките на гюргевишките химисти са увеличени с 50 и 20 на сто. Освен това всеки, който е за помятат с вътрешнополитическо положение в Румъния, е наясно, че правителството ще избягва сътресението, което би предизвикало затварянето на химкомбината. И накрая, пътят до Хага е затворен поради „дипломатичността“ на кондуктора, отказал да поднесе решението на общоевропейски документи, включително и този от екофорума в София.

Затова ние, западни дипломати и политици, които наричаме Балканите „гребна на Европа“, дайте своите гаранции днес. Защото ако, не дай си Боже, Русе стане европейският Болал, ще е късно. И по зорно!

Васил ПАРВЛОВ
(наш пратеник)

Общият съвет на КНСБ в Русе се обвързва днес с обявление към Националната конфедерация на свободните русенски професионални и Федерацията на свободните професии в химията и нефтохимията на Румъния, в което се асигурира за общи синдикални действия, насочени към подобряването на крайно влошената екологическа обстановка в Русенско-Гюргевишкия регион. Официално писмо е изпратено и до Министерството на външните работи на Румъния. В него се изразява протест срещу неправилната му оценка за виновността, причинила екологическата катастрофа.

(Соб. инф.)